

Julian C. H. Lee, Hariz Halilovich, Ani Landau-Ward, Peter Phipps, Richard J. Sutcliffe, *Monsters of Modernity (Global Icons for our Critical Condition)*, UK, Leeds: Kismet Press LLP, 2019, 194 str.

“Monsters of Modernity” grupe autora koja je izašla u izdanju “Kismet-pressa” iz Leedsa, Ujedinjeno Kraljevstvo, pruža savremenoantropološki prikaz modernog čovječanstva kroz prizmu globalne ikonizacije čudovišta čija se čudovišnost manifestira u svim oblicima historijskoga trajanja čovječanstva. “Monsters of Modernity” istražuje suvremeno ljudsko stanje izborom globalnih ikona čudovišta.

Autori u svakom poglavlju ispituju pojam, smisao, istinitost i legendarnost čudovišta zbog onoga što otkrivaju o svijetu u kojem živimo i zbog načina na koji nam omogućavaju rješavanje kritičnih pitanja s kojima se suočava ljudska populacija u 21. stoljeću. Analizirajući antropološku strukturu svemogućih čudovišta, autori smatraju da bi ih se možda i trebalo bojati kako bismo dublje shvatili različite aspekte recentne problematičnosti u svijetu danas, od rodnih odnosa, stalnih utjecaja kolonizacije, neoliberalizma do krhkosti čovječanstva. Ova je knjiga otvoren poziv znanstvenicima i svim čitateljima koje zanima antropomorfnost “knjiških” čudovišta i krvoločnost zvijeri s ljudskim licem koji stoluju u sadašnjosti, da se pridruže autorima dok istražuju kritično stanje našeg doba tražeći podudarnosti sa “monstersima” poput Himere, Leviatana, Vampira, Bonyipsa, Predatora, ksenomorfnog Stvora, Pokemona, Zmaja i Godzile. Njihova izmišljena monstroznost povija se pred ljudskom, s imenom i prezimenom, koju je historija definirala i dala joj značenje kroz rekonstrukciju zločina, ratova i stradanja.

Knjiga se sastoji od devet poglavlja koje je ispisalo pet autora koji iz vizure vlastitoga podneblja i nacionalne kulture definiraju značenje “čudovišta” kako u kulturno-historijskoj, socioantropološkoj tako i u politici aktualnih praksi. Poseban akcenat stavljam na tekst koji je napisao Hariz Halilovich, dobitnik prestižnih svjetskih nagrada za svoja djela i univerzitetski profesor

sa RMIT University iz Melbournea. Njegova uloga u interpretaciji savremenih “monstersa”, koji su ubijali ritualno sa atavističkim retrovizorom u mitoiziranu prošlost je prepoznata u globalnim razmjerima, u svjetski referentnim naučno-istraživačkim i univerzitetskim centrima. Hariz Halilovich je koristeći se hermeneutikom i metodom opservacije historijskih činjenica sa socioantropološkog, povijesno-filozofskog i psihološkog aspekta rekonstruirao karakter zločinaca, “čudovišta modernog doba” kako ih zajednički imenuju nositelji studija objavljenih u ovoj knjizi.

Koliko su legendarnost, mitomanija, fikcija i narodna predaja stabilna konstrukcija da se na njima gradi zločinačka kultura?! Gdje je to zakazala historijska znanost ako nam se historija ponavlja u (ne)određenim ciklusima i ako laž i himera počivaju na većim “faktima” od onih koji su dokazani, opisani i objavljeni? Na ta pitanja, ali i na to gdje su zakazala moderna društva koja idalje kreiraju globalne monstrume koji čine masovne zločine i genocide, odgovaraju autori Julian C.H. Lee, Hariz Halilovich, Ani Landau-Ward, Peter Phipps, Richard J. Sutcliffe.

Uz dužno poštovanje autorima koji su obradili spomenuta mitološka bića ili ona koja su kreirana u filmskom, strip ili surnaturalnom artrističkom okviru, akcentiramo sedmo poglavlje. Sa aspekta Bosne i Hercegovine i njenog kataklizmičnog stradanja u *fin d’siecle* epohi, ovo poglavlje pod nazivom *Vampires and Ratko Mladić: Balkan Monsters and the Monstering of People* tretira intermedijalnu vezu zločinca sa mitološkim bićima “vampirima”, a sve s ciljem krvoločnog ubijanja koje je završilo genocidom nad Bošnjacima u Srebrenici 11. jula 1995. godine.

Autor nas minucioznom raščlanjivanjem “mitskog” i “mitomanijskog” vodi prema opisu balkanskih “čudovišta” – suvremenih kasapina koji su iskrivljavali i lažirali povijest kako bi dali opravdanje ubijanju, potencirajući opskurnu tezu “stare mržnje”. Halilovich analitički objašnjava pojam “balkanski”, “balkanizam” i “balkanizacija”, koji se danas u medijima i javnom izričaju uglavnom upotrebljavaju pejorativno u značenju “komšijsko neprijateljstvo”, “fragmentacija teritorija”, “okrutno nasilje”. Nadalje, kori-

steći historijske fakte o postojanju Grofa Drakule (Vlad III Tepeš, 1428-1476), koji je od svih spomenutih čudovišta realna povijesna ličnost pa do turskih osvajanja, dekonstruira mitsku figuralnost “čudovišta”, te dolazi do suvremenih “monstersa” personificiranih u srpskom generalu Ratku Mladiću, “oljuđenom” čudovištu.

Briljantna ekspertiza sintetizirana u osam poglavlja demistificira demonsku ljušturu krvnika zaključujući da su “za rat potrebne dvije vojske, a za masakr samo jedna”. Pri tome Halilovich filigranski precizno povezuje taj balkanski sindrom krvi, koji je “presađen” iz iracionalnog, mitskog, nehumanog, u ovom slučaju “vampirskog” u svijet monstruozno-ljudskog, koji je pod političkom zaštitom UN-a dobio dodatnu hladnokrvnu monstruoznost. Tako je Srebrenica kao zaštićena zona UN-a postala poligon za “bal vampira” kao bestijalni krvavi pir kojeg su Mladićeve trupe izvršile ritualno, atavistički i vehementno pred očima međunarodne zajednice i cijeloga svijeta.

Knjiga je na engleskom jeziku, sastavljena od devet poglavlja, sa biografijama autora, referencama i pogovorom. Dostupna je i *online* na web-stranici www.kismet.press. Ilustraciju za poglavlje Hariza Halilovicha kreirao je bosanskohercegovačko-australski uvaženi akademski kipar Adis Elias Fejzić. Uz mnogobrojne reference, dokumentaciju i literaturu, autori su uspjeli sastaviti studiju o čudovištima u fikciji i čudovštima u falciji, determinirajući njihovu superiornost i utjecaj na humanu populaciju utvrđujući tačno gdje završava mit, a počinje realnost.

Indira Kučuk–Sorguč